

Zagreb, 26. rujna 2018.

Priopćenje o nastavku primjene stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za Republiku Hrvatsku za četvrto tromjesečje 2019.

Hrvatska narodna banka u skladu s člankom 123. Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 159/2013., 19/2015., 102/2015. i 15/2018.) objavljuje da će se Odluka o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.), kojom je određena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0%, primjenjivati i u četvrtom tromjesečju 2019.

Odlukom o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala omogućena je upotreba instrumenta kojim se može djelovati u slučaju potrebe za ograničavanjem prekomjernoga kreditnog rasta, a riječ je o promjenjivom kapitalnom zahtjevu koji ovisi o cikličkoj komponenti relativnog jaza zaduženosti privatnog sektora (tj. omjeru kredita odobrenih stanovništvu i nefinancijskim poduzećima i bruto domaćeg proizvoda).¹ Navedenom Odlukom određena je stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0% s datumom primjene od 1. siječnja 2016. Na temelju nove analitičke ocjene evolucije sistemskih rizika cikličke prirode HNB objavljuje da se zadržava ista visina stope od 0%, koja će se primjenjivati u četvrtom tromjesečju 2019., odnosno od 1. listopada 2019. U skladu s člancima 119., 123. i 380. Zakona o kreditnim institucijama objavljuju se i relevantne informacije.

Ubrzanje rasta realne gospodarske aktivnosti u drugom tromjesečju 2018. bilo je praćeno i bržim rastom plasmana monetarnih financijskih institucija nefinancijskim poduzećima i kućanstvima. Takva su kretanja uglavnom bila rezultat ubrzanja rasta plasmana sektoru kućanstava, i to ponajviše gotovinskih nenamjenskih kredita te stambenih kredita. Usporedno s time ubrao se i rast cijena stambenih nekretnina (na 8,5% na godišnjoj razini u prvom tromjesečju 2018.). Domaći plasmani nefinancijskim poduzećima nastavili su rasti po nižim stopama nego plasmani kućanstvima (mjereno transakcijama), dok se stanje tih plasmana nastavilo smanjivati ponajviše zbog otpisa i reklasifikacija. Također, u drugom tromjesečju 2018. nastavilo se razduživanje nefinancijskih poduzeća i stanovništva prema inozemstvu, mjereno i na osnovi transakcija i na osnovi stanja inozemnog duga.

Standardizirani pokazatelj relativne zaduženosti nastavio se smanjivati jer je porast stanja ukupnih domaćih i inozemnih potraživanja od nefinancijskog sektora bio praćen jačim rastom nominalnog bruto domaćeg

¹ Detaljna metodološka pojašnjenja vidi u Okviru 4. Financijski ciklus i kalibracija protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, Financijska stabilnost, br. 13, srpanj 2014.

proizvoda. Premda se taj pokazatelj na kraju drugog tromjesečja 2018. nije značajnije promijenio u odnosu na prethodno tromjesečje, negativan jaz zaduženosti izračunat na temelju standardiziranog omjera blago se smanjio, na $-25,2\%$ (Slika 1.a). Istodobno se nastavio smanjivati i negativan jaz zaduženosti na temelju specifičnog pokazatelja, zasnovanog na užoj definiciji kredita koja obuhvaća samo kredite domaćih kreditnih institucija nefinancijskom sektoru stavljenih u odnos prema tromjesečnom, sezonski prilagođenom BDP-u (Slika 1.b).

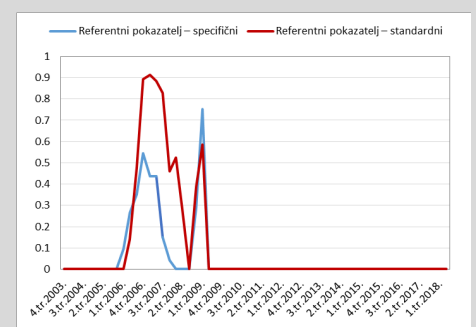
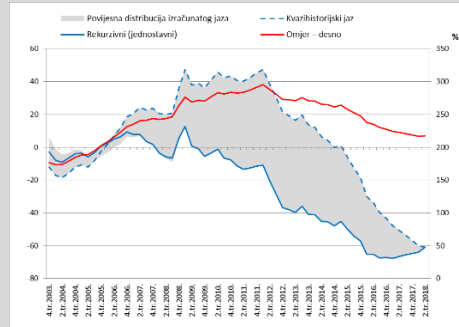
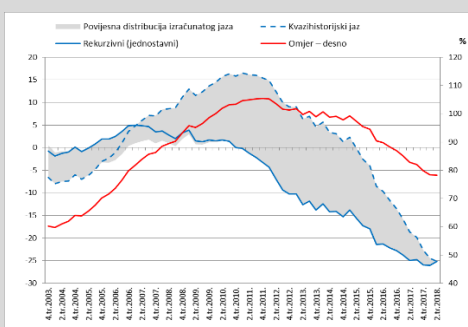
Budući da i dalje ne postoji ciklički pritisak koji bi zahtijevao korektivne akcije HNB-a, referentni pokazatelj potrebne visine zaštitnoga protucikličkog sloja kapitala procijenjen za četvrto tromjesečje 2019. ostao je na razini od 0% .

Slika 1. Pokazatelji relativne zaduženosti (omjer kredita i bruto domaćeg proizvoda) i kratkoročni jaz (relativno odstupanje omjera od njegova dugoročnog trenda)^a

Slika 2. Referentni pokazatelj visine zaštitnog sloja

1.a Standardizirani pokazatelj

1.b Specifični pokazatelj

^a Izračuni svih relevantnih omjera (standardizirani je omjer ukupnih plasmana, tj. domaćih plasmana i inozemnog duga, te nominalnoga godišnjeg BDP-a, dok je specifični omjer kredita domaćih kreditnih institucija i tromjesečnog sezonski prilagođenog BDP-a) i kratkoročnog jaza napravljeni su na uzorku od 2000. godine. Kvazihistorijski jaz izračunava se na cijelom uzorku, a rekurzivni jaz na desnostranom pomičnom uzorku (raspoloživih podataka u svakom tromjesečju), pri čemu su posljednja opažanja uvijek ista za oba pokazatelja jaza. Povijesne serije referentnih pokazatelja visine zaštitnog sloja prikazane su kao funkcija kratkoročnoga (rekurzivnog) jaza.

Izvori: DZS (izvorne serije nominalnog BDP-a, sezonski prilagođene u HNB-u); HNB (tablice D1, D5 i H15 za vremenske serije kredita); vremenske serije podložne su revidiranju i dostupne na internetskim stranicama HNB-a.

HNB će u sklopu makroprudencijalne politike nastaviti redovito pratiti razvoj mogućih neravnotežnih odnosa u financiranju potreba nefinancijskog sektora te na tromjesečnoj osnovi objavljivati stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, kao i sve referentne pokazatelje potrebne za njegov izračun. Pritom će se oslanjati i na sve druge važne informacije i pokazatelje koji bi mogli upućivati na rizike prekomjernoga kreditiranja, kao što su kretanje cijena na tržištima robe i usluga, kretanje cijena nekretnina, saldo tekućeg računa platne bilance, dinamika kreditnih plasmana i monetarnih agregata te sve ostalo što je dostupno na mrežnim stranicama: <http://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/redovne-publikacije/bilten>.